

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління

Т.Ф. Бірюкова

2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА СОЦІОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ
підготовки магістрів
денної форми здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Соціологія»
спеціальності С5 Соціологія

галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні
відносини

ВИКЛАДАЧ: Лепський Максим Анатолійович, д.філос.н., професор, професор кафедри
соціології

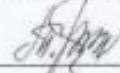
Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Протокол № 1 від "26" серпня 2025 р.
Завідувач кафедри соціології

(підпис)

В.О. Скворець

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Т.О. Ратушна

2025 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління

Т.Ф. Бірюкова

_____ (підпис)

« _____ » _____ 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА СОЦІОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ

підготовки магістрів

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма «Соціологія»
спеціальності С5 Соціологія

галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні
відносини

ВИКЛАДАЧ: Лепський Максим Анатолійович, д.філос.н., професор, професор кафедри
соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Протокол № 1 від “ ” серпня 2025 р.
Завідувач кафедри соціології

_____ (підпис)

В.О. Скворець

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

_____ Т.О. Ратушна

2025 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: waysensey@gmail.com

Телефон: (061) 289-12-58

Інші засоби зв'язку: Moodle <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11861> (форум курсу, приватні повідомлення);

Кафедра: соціології к. 309, 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сучасна соціологія конфлікту» є ознайомлення студентів наряду підготовки «Соціологія» з основними положеннями сучасних теорій соціології конфлікту та дослідженні конфліктологічних теорій в соціології, її моделями, процесами, сформувані цілісне уявлення про місце комунікації в процесах динаміки конфлікту та його вирішення.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Сучасна соціологія конфлікту» є: отримання знань базових понять вдосконалення знань в сучасних теоріях та галузі конфліктології; працювати з науковою літературою, зокрема з першоджерелами; самостійно робити висновки та узагальнення стосовно різних аспектів існуючих проблем; застосовувати методи соціальної технології у конфлікті, а саме діагностику, прогнозування, планування, формулювання праксеології конфлікту – стратегій та тактик конфліктної взаємодії; використовувати набуті знання на практиці у визначенні причин, картографії, етапів, тактик та дій у комунікаціях ситуацій конфлікту; аналізувати і оцінювати сучасні навколишні соціальні явища та процеси, творчо їх осмислювати у процесі вирішення конфліктних ситуацій.

Інтерактивний та практично орієнтований формат курсу спонукатиме до аргументованого відстоювання критичного мислення у посередництві вирішення складних соціальних конфліктів.

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Професійно-орієнтований практикум іноземною мовою», «Соціокультурний розвиток людства», «Глобалізація: соціологічний аналіз», «Новітні соціологічні теорії», та закладає ґрунт для дисциплін «Соціальне управління безпекою організацій», «Практикум з медіаторних технологій»

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	2-й	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	10 год.	
Семінарські заняття	20 год.	
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	
Консультації	Розклад розміщення консультацій: 2 год Кількість: 1 особисті – вівторок, з 13:00 до 14:00, IV корпус, ауд. 309; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: у приватних повідомленнях	

	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11861
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11861

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Усне опитування на семінарських заняттях; тестування та практичні завдання у системі Moodle
ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	Колективно-груповий експертний аналіз міжнародних та крос-культурних кейсів конфліктів.
СК01. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.	Усне опитування на семінарських заняттях; тестування та практичні завдання у системі Moodle
СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.	Підготовка індивідуального дослідницького завдання; практичні завдання у системі moodle znu
СК10. Здатність аналізувати новітні досягнення теоретичної соціології, які є основою для формування критичної соціологічної саморефлексії у процесі пізнання складної соціальної реальності.	Усне опитування на семінарських заняттях; тестування та практичні завдання у системі Moodle, написання саморефлексії.
ПР 01 Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.	Написання та усний захист індивідуального дослідницького завдання.
ПР 02 Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.	Усне опитування на семінарських заняттях; тестування та практичні завдання у системі Moodle
ПР 05 Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.	Аналіз кейсів в за структурою функціями конфлікту в Mind-map, MAXQDA
ПР 07 Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей.	Підготовка індивідуального дослідницького завдання; практичні завдання у системі moodle znu
ПР 08 Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	Захист індивідуальних і колективних практичних завдань

ПР 09 Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.	Впровадження кейс стаді та аналітичних есе за виконанням аналізу кейсів.
ПР 11 Аналізувати новітні досягнення теоретичної соціології, як основу для формування критичної соціологічної саморефлексії у процесі пізнання складної соціальної реальності.	Інтерактивні дискусії, обговорення кейс стаді, захист індивідуальних і колективних завдань, практичні завдання у системі Moodle

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Парадигмальні основи сучасної теорії конфліктології

Тема 1. Специфіка поглядів класиків соціології на природу конфліктів та криз в суспільстві. Сучасні конфліктологічні концепції

Передумови формування знань про соціальні протиріччя. Формування соціологічних ідей К. Маркса. Г. Спенсер та сучасна порівняльна конфліктологія. М. Вебер та його багатofакторна теорія конфлікту. Конфлікт в межах теорії еліт В. Парето. Теорія еліт Г. Моска. Ірраціональний характер соціальних та політичних конфліктів в теорії Ж. Сореля. Конфлікт та девіантна поведінка в концепції Е. Дюркгейма.

Розвиток веберовської конфліктологічної традиції К. Мангеймом. Тлумачення класів, класової культури та соціальної нерівності в сучасних теоріях конфлікту. Класова свідомість та політичний конфлікт. Г. Зіммель та його розуміння соціального конфлікту.

Значення психоаналізу та глибинної психології у дослідженні конфліктів (З. Фрейд, К. Юнг, Л. Сонді, Х. Аренд, Е. Фромм та ін.). Соціальна напруга в теорії соціальної дії Т. Парсонса. Н. Смелсер та його вклад в теорію соціальних змін.

Гарвардська, німецька (риторична та дипломатична), японська, «кремлівська» дипломатична, українська школи переговорів. Міждисциплінарність у діагностиці та профайлінгу. Адепти «НЛП» та модифікація ідей Бендлера та Річардсона.

Змістовий модуль 2. Стан та тенденції соціології конфлікту

Тема 2. Основні положення та сучасні тенденції соціології конфлікту

Теоретико-методологічні основи теорії конфлікту. Позитивні функції конфлікту та його форми в теорії Л. Козера. Концепція діалектичної конфліктології Р. Дарендорфа. “Універсальна модель конфлікту” Рекса. Конфлікт та його місце в теоріях представників нового інституціоналізму (П. Бурд’є, Е. Гідденс та ін.). Місце конфліктологічної парадигми в соціології.

XXI століття та тенденції соціальної технології конфлікту. Субкультури, міждисциплінарність, «масовізація»/»професіоналізація, неформальна освіта та тренінги/ класичне теоретизування, профанація / майстерність у боротьбі шкіл та ідей у переговорах.

Тема 3. Новітні теорії конфлікту (Й. Галтунг, Дж. Пол Ледерак, Ф. Глазль, М. Розенберг, Г. Кеннеді, нове покоління Гарвардської школи переговорів)

У темі розглядаються сучасні підходи до розуміння, аналізу та трансформації конфліктів у соціогуманітарних науках. Особлива увага приділяється концепції «позитивного миру» та структурного насильства Йогана Галтунга, який заклав основи критичної теорії конфліктології. Розкривається модель трансформації конфлікту Джона Пола Ледерака, що наголошує на побудові стійкого миру через розвиток відносин, довіри та багаторівневих діалогів. Представлено дев’ятиступеневу ескалаційну модель Фрідріха Глазля, яка дає змогу системно аналізувати динаміку конфліктів і визначати можливості медіації та втручання. підхід Модель Маршалла Розенберга – «Ненасильницька комунікація (NVC)», що ґрунтується на емпатії, активному слуханні та структурі чотирьох кроків (спостереження, почуття, потреби, прохання). Цей метод дозволяє знижувати рівень агресії, формувати довіру й перетворювати конфлікт у

простір для діалогу. Підхід Гевіна Кеннеда як прагматична школа переговорів акцентує увагу на підготовці, стратегічному плануванні та психологічних тактиках, розглядаючи переговори як мистецтво досягнення вигоди через раціональне використання влади й гнучкість позицій.

Окремо висвітлюються новітні дослідження Гарвардської школи переговорів нового покоління: Дебора Колб – гендер і переговорна влада., Деніел Шапіро – емоції як рушій переговорів, Лоуренс Саскінд – консенсус у публічній політиці, Дуглас Стоун – «складні розмови», діалог у кризах, Шейла Гін – навчання через конфлікти й помилки.

Змістовий модуль 3. Соціальна інженерія у конфліктних комунікаціях.

Тема 4. Причини та структура конфліктів. Суб'єкти конфлікту та медіатори

Поняття конфлікту. Предмет та об'єкт, функції і межі конфлікту. Основні типології конфліктів. Теорія комунікації та вирішення конфліктів. Стадії і сфери розгортання конфлікту. Об'єктивні та суб'єктивні протиріччя як підґрунтя соціальної напруженості. Концепція депривації. Конфлікт інтересів і цінностей. Конфлікти в організаціях. Політичні конфлікти.

Поняття суб'єкта конфлікту. Специфіка суб'єктів конфлікту. Види суб'єктів (підбурювачі, підсобники, організатори, медіатори - посередники, безпосередні учасники, треті особи) та їх рольова поведінка.

Соціальна інженерія та соціальні технології конфлікту, переговорів та вирішення конфлікту. Переговори від цінностей, від ідеї, від мети.

Змістовий модуль 4. Праксеологія конфлікту та його вирішення.

Тема 5. Динаміка і механізми конфлікту. Попередження, вирішення та послаблення конфліктів

Конфліктна ситуація. Специфіка і динаміка соціальної напруги. Розвиток конфлікту. Основні етапи розвитку конфлікту. Соціально-психологічні фактори соціальної напруги.

Профілактика конфліктних ситуацій. Усунення причин конфлікту. Стратегія, технології, тактики комунікативної та соціальної взаємодії у конфліктах та переговорах. Картографія та діагностика конфлікту. Важелі дій. Соціальне партнерство та співпраця. Нормативні механізми попередження конфліктів. Технології консенсусу і компромісу. Переговори і їх специфіка. Різновиди послаблення конфліктів.

5. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д ф.	з/дист ф.	
1	Специфіка поглядів класиків соціології на природу конфліктів та криз у суспільстві. Сучасні конфліктологічні концепції	2		<i>щотижня</i>
2	Основні положення та сучасні тенденції соціології конфлікту	2		<i>щотижня</i>
3	Новітні теорії конфлікту (Й. Галтунг, Дж. П. Ледерак, Ф. Глазль, М. Розенберг, Гарвардська школа нового покоління)	2		<i>щотижня</i>
4	Причини та структура конфліктів. Суб'єкти конфлікту та медіатори	2		<i>щотижня</i>
5	Динаміка і механізми конфлікту. Попередження, вирішення та послаблення конфліктів	2		
Разом		10		

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д ф.	з/дист ф.	
1	Специфіка поглядів класиків соціології на природу конфліктів та криз у суспільстві	2		щотижня
2	Сучасні конфліктологічні концепції	2		щотижня
3	Основні положення та сучасні тенденції соціології конфлікту	2		щотижня
4	Новітні теорії конфлікту (Й. Галтунг, Дж. П. Ледерак, Ф. Глазль, М. Розенберг, Г. Кеннеді, Гарвардська школа нового покоління)	2		щотижня
5	Причини та структура конфліктів. Суб'єкти конфлікту та медіатори	2		щотижня
6	Динаміка і механізми конфлікту. Попередження, вирішення та послаблення конфліктів	2		щотижня
7	Соціальні технології в переговорних конфліктних комунікаціях	2		щотижня
8	Аналіз кейсів за структурою конфлікту	2		щотижня
9	Аналіз кейсів за функціями конфлікту	2		щотижня
10	Аналіз кейсів та формівання переговорів за матрицею Й. Галтунга	2		щотижня
Разом		20		

7. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Проаналізуйте структуру конфлікту як комунікативної системи. Оберіть кейс конфлікту та застосуйте 3 теоретичних підходи для його розгляду. Обґрунтуйте чому саме ці підходи ви обрали до цього кейсу. Доведіть, що спільного та особливого при аналізі конфлікту при застосуванні цих підходів. Визначте їх переваги та недоліки. Зробіть узагальнені висновки відносно обраного кейсу.	15	
2	Оберіть прикладний кейс конфлікту. Проаналізуйте його особливості. Визначте предмет та об'єкт, функції і межі конфлікту. Визначте суб'єктів конфлікту, специфіку сцени та середовища конфлікту. Основні типології конфліктів. Теорія комунікації та вирішення конфліктів. Стадії і сфери розгортання конфлікту. Об'єктивні та суб'єктивні протиріччя як підґрунтя соціальної напруженості. Запропонуйте систему моніторингу розвитку конфлікту та індикатори його вирішення.	15	
3	Після аналізу попереднього кейсу. Запропонуйте систему соціальної інженерії у переговорних	15	

	комунікаціях. Стратегії і тактики переговорів у конфлікті. Як вони відповідають індикаторам та результативності розв'язання конфлікту?		
4	Які можливості медіації якщо конфлікт ввійшов у глухий кут? Які бувають «глухі кути» у переговорах за М. Лепський? Який формат та методи медіації ви можете використовувати у цих переговорах та медіації?	15	
Разом		60	

8. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №1</u> Питання за Змістовим модулем 1 <u>Семінар №2</u> Питання за Змістовим модулем 1	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	10
	Практичне завдання	<u>Студент виконує на вибір одне із зазначених завдань:</u> <u>Практичне завдання №1</u>	5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з	5

		<p>Обрати та проаналізувати конфлікт, проведене в останні 5 років, вказавши організатора/ів, мету, терміни проведення, методику та отримані результати.</p> <p><u>Практичне завдання №2</u> стислий зміст завдання, обрані автором об'єкти порівняння, методику зіставлення, отримані результати та можливості їх застосування до сучасних суспільних процесів.</p> <p><u>Практичне завдання №3</u> Сформулювати завдання для розв'язання конфлікту, визначивши метод отримання кінцевого результату та 5 критеріїв оцінки.</p>	<p>використання методології дослідження; 3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу</p>	
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			15
2	Відповідь на семінарі	<p><u>Семінар №3</u> Питання за Змістовим модулем 2</p> <p><u>Семінар №4</u> Питання за Змістовим модулем 2</p>	<p>5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція</p> <p>4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.</p> <p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим</p> <p>2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може</p> <p>1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими</p>	10

			уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	
	Практичне завдання	<p><u>Студент виконує на вибір одне із зазначених завдань</u></p> <p><u>Практичне завдання №4</u> Сформувати завдання для розв'язання теоріями конфлікту у соціології отримання кінцевого результату та 5 критеріїв оцінки.</p> <p><u>Практичне завдання №5</u> Обрати дві країни та скласти стислий план проведення стратегування переговорів та медіації за подібністю. План має включати аргументацію обрання об'єктів аналізу, зазначення країни та мінімум п'яти критеріїв порівняння, інтерпретацію отриманих результатів.</p> <p><u>Практичне завдання №6</u> Обрати дві країни та скласти стислий план застосування концептів сучасної соціології конфліктів. План має включати аргументацію обрання об'єктів аналізу, зазначення країни та мінімум п'яти концептів, інтерпретацію отриманих результатів.</p>	<p>5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження;</p> <p>4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження;</p> <p>3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків;</p> <p>1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу</p>	5
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			15
3	Відповіді на семінарі	<p><u>Семінар №5</u> Питання за Змістовим модулем 3</p> <p><u>Семінар 6</u></p> <p><u>Семінар 7</u></p>	<p>5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція</p> <p>4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю</p>	10

			<p>формувань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.</p> <p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим</p> <p>2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може</p> <p>1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність</p>	
	Практичне завдання	<p><u>Студент виконує на вибір одне із зазначених завдань</u></p> <p><u>Практичне завдання №5</u> На прикладі результатів сформулювати віяло інтерпретацій теорій конфлікту, ставлення до неї громадськості, перебігу, наслідків.</p> <p><u>Практичне завдання №6</u> На кейсі сучасна соціологія конфлікту.</p> <p><u>Практичне завдання №7</u> На кейсі сучасна соціологія конфлікту.</p>	<p>5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження;</p> <p>4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження;</p> <p>3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків;</p> <p>1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу.</p>	5
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			15
4		<p><u>Семинар 8</u> <u>Семинар 9</u> <u>Семинар 10</u></p>	<p>5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формувань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція</p> <p>4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формувань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.</p>	10

			<p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим</p> <p>2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може</p> <p>1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність</p>	
	Практичне завдання	<p><u>Студент виконує на вибір одне із зазначених завдань</u></p> <p><u>Практичне завдання №10</u> На кейсі проаналізувати сучасна соціологія конфлікту.</p>	<p>5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження;</p> <p>4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження;</p> <p>3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків;</p> <p>1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу</p>	5
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

9. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Тести	Питання для підготовки і тести розміщено у Moodle	0,5 балів за кожну правильну відповідь. На проходження тесту дається 40 хвилин і одна спроба	10
	Теоретичне завдання	Питання для підготовки і тести розміщено у Moodle	5 балів. Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь – 5 балів.	5

			Неповна відповідь з неточностями або нерозкриттям частини питання – 3-4 бали. Неповна і нелогічна відповідь – 1-2 бали.	
	Індивідуальне завдання	Саморефлексія за німецької методикою «Рюкзак знань»	20-18 – наявні всі вихідні умови завдання, представлені всі структурні елементи графічний вигляд та хід всіх розрахунків з кінцевим результатом, зазначена та обґрунтована правильна відповідь на нього; 17-14 – завдання розв’язано частково; обрана менша кількість критеріїв, ніж зазначена в умовах, є логічна та/або розрахунків помилки в ході розв’язання завдання; 13-10 – недостатньо чітка структура, аргументація положень має незавершений характер, розмита конкретика 9-5 – робота неповна, містить доатстньо кількість логічних та розрахункових помилок, правильна відповідь не визначена; 4-1 – робота представлена лише вихідними умовами та декількому базовими розрахунками.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

10. Рекомендована література

Основна:

1. Глазгл Ф. Конфлікт менеджмент. Довідник для керівників та консультантів. Київ : АДЕФ - Україна, 2020. 528 с.
2. Тихомирова Є.Б. Конфліктологія та теорія переговорів : Підручник /Є.Б.Тихомирова, С.Р.Постоловський. Рівне: Перспектива, 2007. 389с
3. Шеломенцев В. М. Етикет і сучасна культура спілкування / В. М. Шеломенцев ; В.К. Федорченко (заг. ред.). 2-е вид. Київ : Лібра, 2003. 415 с.
4. Гірник А. М. Основи конфліктології : навч. посіб. / А. М. Гірник. К. : Києво-Могилянська академія, 2010. 222 с.
5. Ложкін Г. В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: навч. посіб. / Г. В. Ложкін, Н. І. Пов'якель. К.: Професіонал, 2007. 416 с.
6. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методологія наукового дослідження / А. Я. Баскаков. Навч. пос. К. : МАУП, 2004. 216 с.
7. Лепський М.А. Соціологія медіації та миротворення : до питання про загальну теорію медіації : монографія. Запоріжжя: ЦНСД, 2023. 160 с. 10.3 ум.д.а.

Додаткова література

1. Zhyvko Z., Mihus I., Tkachuk A. та ін. *Conflict management: Textbook*. Pussi, Estonia: OU Scientific Center of Innovative Research, 2024. 284 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0058152.pdf>
2. Rafferty J. *Neuroscience, Psychology and Conflict Management*. James Cook University, 2024. 222 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi83/0062539.pdf>
3. Steen S. *Workplace Role-Play Scenarios: Practise Navigating Difficult Conversations, Negotiation and Mediation*. Melbourne: Deakin University, 2023. 74 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0056025.pdf>
4. Adaptive Mediation and Conflict Resolution: Peace-making in Colombia, Mozambique, the Philippines, and Syria / C. de Coning, A. Muto, R. Saraiva (eds.). Cham: Palgrave Macmillan, 2022. 192 p. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi69/0050667.pdf>
5. Organizational Conflict: New Insights / edited by J. Fahed-Sreih. London: IntechOpen, 2022. 115 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0052233.pdf>
6. Westmaas L. *Conflict Management: Perspectives for the Canadian Workplace*. London: Fanshawe College Pressbooks, 2022. 593 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0056016.pdf>
7. Mediation in Collective Labor Conflicts / M. C. Euwema, F. J. Medina, A. B. Garcia, E. R. Pender (eds.). Cham: Springer, 2019. 339 p. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi68/0050197.pdf>
8. McCorkle S., Reese M. J. *Personal Conflict Management: Theory and Practice*. 2nd ed. New York: Routledge, 2018. 343 p. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi68/0050212.pdf>

11. Інформаційні ресурси:

1. <http://socforecast.org.ua/>
2. [http:// www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua) Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
3. [http://www. ipiend.gov.ua](http://www.ipiend.gov.ua) Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України
4. [http:// www.iweir.org.ua/](http://www.iweir.org.ua/) Інститут світової економіки і міжнародних відносин
5. [http:// www.irr.lviv.ua/](http://www.irr.lviv.ua/) Інститут регіональних досліджень
6. [http:// www.iep.i-c.com.ua/](http://www.iep.i-c.com.ua/) Інститут економічного прогнозування
7. [http:// www.niss.gov.ua](http://www.niss.gov.ua) Національний інститут стратегічних досліджень

7. [http:// www. politik.org.ua](http://www.politik.org.ua) Український центр політичного менеджменту («Журнал «Політичний менеджмент»)
8. [http:// igls.com.ua](http://igls.com.ua) Інститут глобальних стратегій
9. [http:// www.usipr.kiev.ua](http://www.usipr.kiev.ua) Український незалежний центр політичних досліджень
10. [http:// www.icps.kiev.ua](http://www.icps.kiev.ua) Міжнародний центр перспективних досліджень
11. [http:// www. e-lib.info](http://www.e-lib.info) Електронна бібліотека

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є СЕЗН Moodle. Важливі повідомлення загального характеру регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Необхідно регулярно перевіряти свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

Якщо з технічних причин доступ до Moodle є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та курс.

Намагайтеся бути пунктуальними. Невчасно надіслана робота різко втрачає свою актуальність. Пропущене заняття – це втрачений шанс професійного розвитку.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на періоджерело.

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правотису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Неформальна освіта. *Можливе визнання результатів неформальної освіти згідно Положення Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти від 2025 року.*

Механізм визнання описано у

Положенні: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_zapor_z_kogo_nats_onal_nogo_un_versitetu_pro_poryadok_viznannya_rezul_tat_v_navc_hannya_zdobutikh_shlyakhom_neformal_noyi_ta_abo_nformal_noyi_osv_ti.pdf.

- Положення від 2025 року передбачає, що "2.7. У разі, якщо перезарахуванню отриманих результатів навчання у неформальній та інформальній освіті підлягають окремі розділи чи теми, виду навчальних занять, самостійної роботи, які не перевищують 14 годин, право для перезарахування результатів надається викладачу відповідної дисципліни. Умови такого перезарахування, рекомендації щодо можливості проходження визначеного онлайн курсу чи іншого елемента неформальної/інформальної освіти визначаються у силабусі навчальної дисципліни освітнього компонента та затверджуються на засіданні кафедри. Додаткове визнання результатів неформального навчання не потрібне. Перевірка досягнутих результатів навчання здійснюється під час проведення підсумкового контролю з дисципліни та враховуються викладачем при визначенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни." Завдання з семінару/практичного заняття чи індивідуальної роботи (якщо не перевищує 14 годин) може бути зарахований курс неформальної освіти (наприклад, з платформи Prometheus) при відповідності до тем курсу.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається [Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://lnk.ua/9MVwgEpVz](https://lnk.ua/9MVwgEpVz).

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.